

БАЊАЛУКА У ФОТО-АРХИВИ НОВИНСКЕ АГЕНЦИЈЕ "ТАНЈУГ"

Анстракт: У раду је приложен попис филмова Новинске агенције "Танјуг" који прате различита културна, друштвена, спортска и остала дешавања у Бањалуци, као и активности Бањалучана у другим местима у Југославији, у временском распону од 1947. до 1991.

Кључне речи: Фото-архива, "Танјуг", филм, фотографија, Бањалука.

У току 2016. године Архив Југославије је обогатио фонд историјских извора преузимањем фото-архиве настале радом Новинске агенције "Танјуг". Фотографска грађа је као подфонд прикључена постојећем фонду Архива Југославије Новинска агенција "Танјуг" (112).

Фото-архиву, поред негатива и дигиталних фотографија, допуњују књиге са пописом филмова, картотека са именским, географским и институционалним индексом и 853 регистратора. Регистратори садрже контактне копије негатива, које дају основне информације на темељу којих је могуће идентификовати, описати и валоризовати негатив. Уколико за одређене контактне копије не постоје изворни снимци, контактна копија преузима улогу оригинала, као једини траг и извор за одређени историјски догађај. Сведочећи о најзначајнијим политичким, друштвеним и културним догађајима у Југославији и иностранству у периоду од 1941. до 1996. године (о периоду од 1996. до 2012. сведоче дигиталне фотографије), поменуте контактне копије представљају информативно средство фото-архиве "Танјуга". Немали простор заузимају репродукције које су у Новинску агенцију "Танјуг" стизале из сродних агенција широм света. Због великог броја фотографија (досадашњи увид у постојећу документацију упућује на око милион негатива), опис је задржан на нивоу филма, са изузетком оних филмова који прате различите догађаје и појаве, где група фотографија чини основну јединицу описа. Уколико фотографија сведочи о неком догађају са другачијег аспекта у односу на остале фотографије у филму, приказује одређене специфичности неког догађаја или појаве, или представља портрете јавних личности, она постаје јединица описа. С обзиром на поменуто величину фото-архиве, уколико није могуће идентификовати фо-

тографије уз помоћ обавештења које садрже контактне копије, а догађаји или појаве на самој фотографији нису од већег значаја за праћење различитих процеса, описи представљају основну упутну информацију.

Како су архиви примарни пружаоци информација у друштву, посао сваког архивисте је изналажење различитих начина представљања и упознавања стручне и остале јавности са архивском грађом похрањеном у овим институцијама културе. С обзиром на то да је процес дигитализације и повезивања културне баштине, како у Србији тако и у земљама региона, још увек у фази успостављања и организовања, циљ аутора је да приближи историјски извор, у овом случају фотографију, заинтересованим корисницима, који на основу датих сигнатура могу добити скениране листове са контактним копијама на основу којих ће наручити и добити жељену фотографију електронским путем.

У раду је дат попис филмова (са бројем фотографија које садрже, описом, аутором филма и сигнатуром) који прате различита културна, друштвена, спортска и остала дешавања у Бањалуци, као и активности Бањалучана у другим местима у Југославији, у временском распону од 1947. до 1991. Димензије фотографија су 24x36 мм (лајка) и средњи формат (6x6, 6x7, 6x9 цм). Приложени попис филмова са репрезентативним фотографијама не следи организациону структуру фото-архиве "Танјуг", већ је организован у осам мањих тематских целина, унутар којих су филмови разврстани хронолошки, ради лакшег сналажења и прегледа.¹

Призори и грађевине у Бањалуци

Сигнатура филма	Укупан број фотографија у филму	Опис	Фотограф
AJ, 112-1309	33	Зграда Окружног одбора, Споменик Петру Кочићу, Редакција листа "Глас", Фрањевачки самостан "Траписти", Хидроцентрала на Врбасу код Траписта, Припадници Народног фронта Бањалучког округа граде пругу која повезује рудник гвожђа са Загребом, 1.10.1947.	Гојко Сикимић
AJ, 112-09179	49	Призори из Бањалуке са околином, мај 1960.	Живорад Вучић

¹ Више о фото-грађи Новинске агенције "Танјуг" видети у: Ј. Ковачевић, Дигитализација фото-архиве Новинске агенције ТАНЈУГ, *Архивска пракса*, бр. 21, књ.1 (2018), 152–160.

AJ, 112-16887	11	Призори из Бањалуке (Улица маршала Тита), мај 1966.	Антон Ваш
AJ, 112-19895	8	Стамбене зграде, новембар 1968.	Живорад Вучић
AJ, 112-20728	9	Призори из Бањалуке, јун 1969.	Владимир Добричић
AJ, 112 -21080	50	Бањалука под снегом, 3.12.1969.	Антон Ваш
AJ, 112-21151	6	Призори из Бањалуке, 31.12.1969.	Репродукције
AJ, 112-L-2928	41	Призори из Бањалуке, јануар 1970.	Владимир Добричић
AJ, 112-22519	35	Призори из Бањалуке, 23.2.1971.	Антон Ваш
AJ, 112-23167	12	Изградња стамбених насеља, јун 1971.	Хидајет Делић
AJ, 112-26372	9	Грађевине, 28.7.1974.	Манојло Медић
AJ, 112-L-5013	18	Грађевине, мај 1975.	Хидајет Делић
AJ, 112-27354	12	Насеље Борик, 18.5.1975.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-5242	36	Хотел "Босна", 15.4.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-28310	8	Хотел "Славија" и небодер "Чајавец", 20.4.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-28457	36	Стамбена насеља изграђена у Бањалуци након земљотреса, 8.6.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-6343	27	Робна кућа "Боска", Трговачки центар у Бањалуци, март 1979.	Хидајет Делић
AJ, 112-31064	28	Споменик на Шехитлцима, Небодер "Чајавец", Робна кућа "Боска", јун 1979.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-7346	21	Купалишна сезона на базену у Лакташима, август 1980.	Хидајет Делић

Улице Бањалуке, мај 1960;
Архив Југославије (АЈ),
112 (фото-архива)-09179-6

Улица маршала Тита, мај 1966;
АЈ, 112-16887-4

Улице Бањалуке, 1969; АЈ, 112-20728-1, 3

Друштвени и културни догађаји и организације

Сигнатура филма	Укупан број фотографија у филму	Опис	Фотограф
АЈ, 112-5161	21	Титова штафета у Бањалуци, 25.5.1949.	Гојко Сикимић
АЈ, 112-09149	72	Годишња скупштина Сталне конференције градова, 12.5.1960.	Живорад Вучић
АЈ, 112-21255	12	Игранка у Дому културе, 28.1.1970.	Владимир Добричић

AJ, 112-21366	19	Рецитал "Колико те волим, мој срушени граде" Народног позоришта из Бањалуке, 7.3.1970.	Владимир Добричић
AJ, 112-L-5017	71	VIII фестивал рада омладине Југославије у Бањалуци, 16.5.1975.	Хидајет Делић
AJ, 112-27366	12	VIII фестивал рада омладине Југославије у Бањалуци, 16.5.1975.	Хидајет Делић
AJ, 112-27409	12	Изложба "30 година ликовног стваралаштва Бањалуке", "Колегијум артистичум", Сарајево, 30.5.1975.	Бранислав Обрадовић
AJ, 112-28475	11	Изложба слика аутора из Бањалуке у месари, јун 1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-28456	12	Ученици из Славонске Пожеге у Музеју Босанске Крајине, 8.7.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-6425	49	Приредба поводом Штафете младости, 1.5. 1979.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-8071	30	Обележавање 40-годишњице устанка народа БиХ, Шехитлуци, септембар 1981.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-8997	36	Штафета младости у Бањалуци, 2.4.1983.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-7812	/	Штафета младости у Бањалуци, 2.4.1983.	Хидајет Делић

VIII фестивал рада омладине Југославије, 16.5.1975; AJ, 112-27366-10

Изложба слика аутора из Бањалуке у месари, јун 1976; AJ, 112-28475-4

Изложба "30. година ликовног стваралаштва Бањалуке", Колегијум артистикум, Сарајево, 30.5.1975;
АЈ, 112-27409-12

Игранка у Дому културе, 28.1.1970;
АЈ, 112-21255-6

Радне акције

Сигнатура филма	Укупан број фотографија у филму	Опис	Фотограф
АЈ, 112-1356	34	Ђаци Државне средње техничке школе и омладина Бањалуке на добровољном раду на изградњи фабрике сокова, 13.10.1947.	Гојко Сикимић
АЈ, 112-723	5	Чланови бањалучке бригаде на раду код Рапатнице, на изградњи пруге Брчко–Бановићи, 1964.	Непознат аутор
АЈ, 112-14082	28	Чланови бањалучке бригаде на радној акцији у Подбишћу, април 1964.	Антон Ваш
АЈ, 112-21794	23	Радна акција у Бањалуци, 23.6.1970.	Владимир Добричић

Радна акција у Бањалуци, 28.1.1970; АЈ, 112-21794-2

Привреда

Сигнатура филма	Укупан број фотографија у филму	Опис	Фотограф
АЈ, 112-09178	31	Фабрика воћних сокова "Витаминка", мај 1960.	Живорад Вучић
АЈ, 112-16936	13	Фабрика целулозе, април 1966.	Антон Ваш
АЈ, 112-21241	12	Фабрика обуће, 28.1.1970.	Владимир Добричић
АЈ, 112-21240	12	Фабрика дувана, 28.1.1970.	Владимир Добричић
АЈ, 112-21246	14	Фабрика "Руди Чајавец", 30.1.1970.	Владимир Добричић
АЈ, 112-27343	12	Фабрика "Руди Чајавец", мај 1975.	Хидајет Делић
АЈ, 112-L-5014	54	Фабрика "Руди Чајавец", мај 1975.	Хидајет Делић
АЈ, 112-28452	36	Дрвна индустрија "Врбас", 7.6.1976.	Хидајет Делић
АЈ, 112-L-5274	71	Дрвна индустрија "Врбас", 7.6.1976.	Хидајет Делић

AJ, 112-28458	60	Дрвно-хемијски комбинат "Инцел", 8.6.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-5275	36	Дрвно-хемијски комбинат "Инцел", 8.6.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-28586	12	Фабрика "Руди Чајавец", 16.8.1976.	Владимир Добричић

Фабрика "Руди Чајавец", 16.8.1976;
AJ,112-28586-1

Фабрика дувана, 28.1.1970;
AJ, 112-21240-11

Фабрика воћних сокова "Витаминка",
мај 1960; AJ, 112-09178-24

Фабрика обуће, 28.1.1970; AJ, 112-21241-9

Посете

Сигнатура филма	Укупан број фотографија у филму	Опис	Фотограф
AJ, 112-10113	2	Пријем представника ССРН Бањалуке код Јосипа Броза Тита поводом 69-ог рођендана, 23.5.1961.	Христифор Настасић
AJ, 112-L-2473	6	Јосип Броз Тито у посети Бањалуци, 11.4.1966.	Антон Ваш
AJ, 112-16873	89	Јосип Броз Тито у посети Бањалуци, 11-12.4.1966.	Антон Ваш
AJ, 112-L-2474	32	Јосип Броз Тито у посети Бањалуци, 12.4.1966.	Антон Ваш
AJ, 112-21014	11	Долазак у Београд ученика Основне школе "Владо Витјук" из Бањалуке, 10.11.1969.	Манојло Медић
AJ, 112-21022	7	Председник Општине Бањалука Живко Бабић у разговору са новинарима "Танјуга" у згради "Танјуга", 14.11.1969.	Бранислав Обрадовић
AJ, 112-21507	55	Јосип Броз Тито у посети Бањалуци, 15.4.1970.	Живорад Вучић
AJ, 112-L-6183	30	Јосип Броз Тито у посети Бањалуци и Бугојну, новембар 1978.	Хидајет Делић

**Јосип Броз Тито у посети Бањалуци,
11-12.4.1966; AJ, 112-16873-170**

**Јосип Броз Тито у посети Бањалуци,
11-12.4.1966; AJ, 112-16873-219**

Јосип Броз Тито у посети Бањалуци,
11–12.4.1966; АЈ, 112-16873-173

Јованка и Јосип Броз Тито приликом
посете Бањалуци, 15.4.1970;
АЈ, 112-21507-52

Земљотрес

Сигнатура филма	Укупан број фотографија у филму	Опис	Фотограф
АЈ, 112-L-3101	34	Смештај повређених у земљотресу у Бањалуци у Трауматолошку болницу у Загребу, 1969.	Младен Јерко
АЈ, 112-L-2879	40	Последице земљотреса у Бањалуци, 27.10.1969.	Владимир Добричић
АЈ, 112-21015	9	Последице земљотреса у Бањалуци, 27.10.1969.	Жика Живановић
АЈ, 112-L-2882	22	Председник СИВ Митја Рибичич у обиласку Бањалуке након земљотреса 27.10.1969.	Владимир Добричић
АЈ, 112-20976	374	Последице земљотреса у Бањалуци, 27.10.1969. Јосип Броз Тито у обиласку Бањалуке након земљотреса, 28.10.1969.	Бранислав Обрадовић Владимир Добричић
АЈ, 112-L-2883	38	Јосип Броз Тито у обиласку Бањалуке након земљотреса, 28.10.1969.	Владимир Добричић
АЈ, 112-L-2880	39	Последице земљотреса у Бањалуци, 29.10.1969.	Владимир Добричић

AJ, 112-L-2884	36	Последице земљотреса у Бањалуци, 30.10.1969.	Владимир Добричић
AJ, 112-L-2930	18	Последице земљотреса у Бањалуци, јануар 1970.	Владимир Добричић
AJ, 112-21234	87	Последице земљотреса у Бањалуци, јануар 1970.	Владимир Добричић
AJ, 112-21247	23	Привремени смештај ученица Учитељске школе из Бањалуке у Дому културе ЈРБ у пристаништу у Босанској Градишци, 28.1.1970.	Владимир Добричић
AJ, 112-32448	10	Последице земљотреса у Бањалуци, 1981.	Репро-дукције

Последице земљотреса, 27.10.1969;
AJ, 112-20976-287

Последице земљотреса, јануар 1970;
AJ, 112-21234-28

Судство и органи безбедности

Сигнатура филма	Укупан број фотографија у филму	Опис	Фотограф
AJ, 112-L-3311	43	Суђење Наилу Икановићу, 23–24.2.1971.	Антон Ваш
AJ, 112-L-13574	142	Заробљени припадници МУП и ЗЕНГ, Мањача, 19.9.1991.	Владимир Димитријевић
AJ, 112- L-13655	23	Оснивање хеликоптерске јединице ЈНА Бањалучког корпуса, 21.10.1991.	Јоца Ковачић

Спорт

Сигнатура филма	Укупан број фотографија у филму	Опис	Фотограф
AJ, 112-L-2820	34	VII етапа бицикличичке трке Сарајево–Бањалука, јул 1969.	Владимир Добричић
AJ, 112-L-5238	35	Извлачење парова за Олимпијски турнир у Монреалу, Дом културе, 1.4.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-5239	23	Фудбалска утакмица Партизан – Борац, 11.4.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-5241	103	Припреме фудбалске репрезентације Југославије за сусрет са Велсом у Купу европских нација, 15.4.1976.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-6334	38	Мерење и конференција за штампу пред боксерски меч Маријана Бенеша и Жилбера Коена, 16.3.1979.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-6333	35	Боксерски меч Маријана Бенеша и Жилбера Коена, 17.3.1979.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-6422	25	Фудбалска утакмица Црвена звезда – Борац, Стадион ФК "Црвена звезда", Београд, 29.4.1979.	Драган Антонић
AJ, 112-L-7431	35	Отварање Европског првенства у кошарци за жене, септембар 1980.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-7432	34	Припреме за Европско првенство у кошарци за жене, септембар 1980.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-7433	36	Европско првенство у кошарци за жене, септембар 1980.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-7434	36	Европско првенство у кошарци за жене, септембар 1980.	Хидајет Делић
AJ, 112-L-7435	18	Европско првенство у кошарци за жене, септембар 1980.	Хидајет Делић

Боксерски меч Маријана Бенеша и Жилбера Коена у Бања Луци, 17.3.1979; AJ, 112-L-6333-33

Фудбалска утакмица Партизан – Борац у Бања Луци, 11.4.1976; AJ, 112-L-5239-4

Фудбалска утакмица Црвена звезда – Борац, Стадион ФК "Црвена звезда", Београд, 29.4.1979; AJ, 112-L-6422-6

Jelena Kovacevic

Banja Luka in the Photo Archive
of the News Agency "Tanjug"

Conclusion

A photo visualizes a historical event and embedded with a document it contributes to a clearer and more comprehensive overview of a particular event. The photo archive of the News Agency "Tanjug" follows the basic political, social, cultural, economic and other processes in the socialist Yugoslavia, and as such it is an indispensable historical source. Given that the process of digitization and connecting a cultural heritage, both in Serbia and in the neighboring countries, is still being established and organized, the task of an archivist is to find different ways to bring a historical source closer to the interested users, which is the goal of this paper.